

LEZINGEN

Mattheus 7,24-27¹

24 Wie deze woorden van mij hoort en ernaar handelt, kan vergeleken worden met een verstandig man, die zijn huis bouwde op een rots.

25 Toen het begon te regenen en de bergstromen zwollen, en er stormen opstaken en het huis van alle kanten belaagd werd, stortte het niet in, want het was gefundeerd op een rots.

26 En wie deze woorden van mij hoort en er niet naar handelt, kan vergeleken worden met een onnadenkend man, die zijn huis bouwde op zand.

27 Toen het begon te regenen en de bergstromen zwollen, en er stormen opstaken en er van alle kanten op het huis werd ingebeukt, stortte het in, en er bleef alleen een ruïne over.[?]

28 Toen Jezus deze rede had uitgesproken, waren de mensen diep onder de indruk van zijn onderricht,

29 want hij sprak hen toe als iemand met gezag, en niet zoals hun schriftgeleerden.

Mattheus 25,1-13

1 Dan zal het met het koninkrijk van de hemel zijn als met tien meisjes die hun olielampen hadden gepakt en eropuit trokken, de bruidegom tegemoet.

2 Vijf van hen waren dwaas, de andere vijf waren wijs.

3 De dwaze meisjes hadden wel hun lampen gepakt, maar geen olie.

4 De wijze meisjes hadden behalve hun lampen ook olie in kruiken bij zich.

5 Omdat de bruidegom op zich liet wachten, werden ze allemaal slaperig en dommelden ze in.

6 Midden in de nacht klonk er luid geroep: "Daar is de bruidegom! Kom, ga hem tegemoet."

7 Dat wekte de meisjes en ze brachten hun olielampen in orde.

8 De dwaze meisjes zeiden tegen de wijze: "Geef ons wat van jullie olie, want onze lampen gaan al uit."

9 De wijze meisjes antwoordden: "Nee, straks is er nog te weinig voor ons en jullie samen. Zoek liever een verkoper en koop zelf olie."

10 Terwijl zij op olie uit waren, arriveerde de bruidegom, en zij die klaarstonden gingen met hem naar binnen voor het bruiloftsfeest, waarna de deur gesloten werd. 11 Enige tijd later kwamen ook de andere meisjes. Ze riepen: "Heer, heer, laat ons binnen!"

12 Maar hij antwoordde: "Ik ken jullie werkelijk niet."

13 Wees dus waakzaam, want jullie weten niet op welke dag en op welk tijdstip hij komt.

INLEIDING

Vandaag in de serie Bijbelse personen: het verhaal over de tien 'maagden' - 'meiden' zeggen wij in onze tijd. Vijf dwaze en vijf wijze, 'vijf stomme en vijf slimme' dus.

Waarom zijn er vijf slim en vijf stom?

Ze wachten alle tien op een bruidegom om hem te volgen naar de bruiloft: feest van verbondenheid, van zorgen vergeten, van het leven vieren, plezier maken, verliefd te wezen, het goede te genieten.

Feest van sámen in alle denkbare opzichten.

Niet zomaar een gelijkenis:

zó zal het zijn als onze lieve Heer zijn zin krijgt.

Want deze wereld is donker en duister genoeg.

Mensen kunnen er Gods licht laten schijnen.

Ieder een lampje, dan wordt de wereld een feestzaal voor die bruiloft...

Wanneer begint het feest?

¹ Dit verhaal erbij gekozen omdat het ook om wijs en dwaas gaat.

Als de bruidegom komt.

Wanneer komt hij?

Geen idee.

Bereid je maar voor. Elke dag. Iedere seconde is ‘de poort waardoor de Messias binnen kan komen’.

Houd je lampje brandende.

Waarmee?

Met olie. Heb je genoeg?

Wat ís die olie?

Geloof, hoop, liefde.

Geduld, een scherp oog voor gerechtigheid, een sensibel hart.

En wijsheid.

Wijsheid die je opdoet in het leven, in ontmoetingen, in de verhalen van het Boek.

Mis het niet. Kom niet te laat. Anders vind je de toegang gesloten.

Dan word je niet gekend - herkend - als een *mens* naar Gods bedoeling, naar zijn hart.

Is dat het laatste? Begraven in ‘te laat’, bedolven onder zo’n oordeel?

Ooit is er een steen voor de deur van een graf weggerold -

Mijn schoonvader zegt: als er ergens een deur dichtgaat, gaan er ergens anders tien open...

U hoort straks één van ‘de dwaze maagden’: gaat niet naar hén onze sympathie uit? Al was het maar omdat wíj net als zij nog zoveel kunnen leren...

PREEK

Lieve gemeente, U hoort en ziet: één van de dwaze meisjes.

===MUZIEK===

1° SCÈNE

De deur zat potdicht! Hoe we er ook tegen duwden en aan trókken - dicht. Hoe we ook klopten om opengedaan te worden, de deur was en bleef gesloten.

We besloten te gaan roepen, smeken: ‘Heer, heer, laat ons binnen!’. We wilden zo graag bij de bruiloft zijn. Daar hadden we toch met z’n tien de hele nacht op zitten wachten? Daar hadden we ons toch al weken op verheugd? En onze vijf vriendinnen waren toch ook binnen, we zouden toch samen gaan? Konden zij niet tegen dat heerschap zeggen dat hij ons binnen moest laten?

Ja, het was stom van ons. Stom dat we geen lampolie hadden meegenomen. Wisten wij veel dat die bruidegom zo lang op zich zou laten wachten. We dachten: er komt een feestje, neem je lampje mee om de zaal te helpen verlichten. En dan duurt het zó lang dat onze lichtjes al begonnen te doven vóór dat we naar binnen konden.

En onze vijf vriendinnen die wél wat extra olie bij zich hadden, wilden niet met ons delen. ‘Nee, dan gaan onze eigen lampjes halverwege het feest ook uit!’. Och, wat zijn ze slim, dacht ik, slim, maar niet aardig!²

Maar ons roepen tegen die dichte deur hielp niks. Nou ja, op een gegeven moment kwam dat heerschap zelf naar de deur. Hij deed óók niet open. Hij schreeuwde alleen maar: ‘Ik ken

² naar Nico ter Linden, Het verhaal gaat.

jullie helemaal niet!³ Hij kón ons zonder lichtjes natuurlijk ook helemaal niet zien in het donker buiten⁴. Maar het klonk ons nogal agressief in de oren.

‘Wat een hufter’, dachten wij.

===MUZIEK===

2° SCÈNE

Die dichte deur heeft me echt diep geraakt. Dieper dan ik ooit had kunnen bevroeden. Alsof die gesloten deur ook raakte aan een ander gevoel.

Eerst was het heel sterk het gevoel dat je buitengesloten wordt, u kent dat denk ik wel. Dat je er niet bij mag horen. Niet mee mag doen. Het is helaas wat mensen elkaar vaak aandoen. Een deur voor andermans neus dicht gooien als ze zelf lekker nét binnen zijn. Mensen afwijzen om wat ze fout hebben gedaan. En ze dan geen kans meer geven. Zoals onze ‘vriendinnen’. Die zichzelf zo ‘verstandig’ en ons zo ‘stom’ vonden.

Maar ook dit gevoel veranderde. Alsof ik opnieuw midden in de nacht werd wakker geschud. Ik herinnerde me een verhaal, dat ik Jezus ooit had horen vertellen. Hij had het ook over ‘verstandig’ en ‘stom’. O ja, het ging over twee mensen die elk een huis bouwden. En de ene fundeerde het huis op rotsbodem - en het ging regenen en stormen, maar het bleef staan. Dat was verstandig. Maar de ander fundeerde zijn huis op zand - en het ging regenen en stormen en het huis bezweek. Dat was dus stom.

Maar Jezus vertelde dat niet als een advies aan aannemers. Nee, hij doelde op wat wij met ons leven doen en vooral: wat we met ons - ik zal maar even zeggen - met ons ‘geloof’ doen.

Hoe zei hij dat nou? O ja! Hij had het over zijn toepassing van de Tora, hoe je volgens hem kunt *leven* vanuit de wijsheid die God ons wil meegeven. Hij zei: ‘als je die woorden hoort en ernaar handelt, dan bouw je je leven op een stevig fundament. Maar als je het alleen maar hoort en er niets mee doet, dan ben je in je leven niet bestand tegen wat er gebeurt, de stormen en alles wat je overspoelt’.

Ik weet nog dat me dat raakte. Dat je een goede basis, stevige grond onder je voeten moet zoeken. En dat je daarover na moet denken. Je mag bezinnen. Je voorbereiden op wat komt.

En dat je dus als je naar een bruiloft gaat en je eigen lampje mee moet nemen, om één van de lichtdragers in de feestzaal te zijn, dat je dan voldoende lampolie bij je moet hebben, omdat je anders je zelf buitensluit!

=== MUZIEK ===

3° SCÈNE

³ ‘kennen’ betekent in de Bijbel: intensieve omgang hebben met iemand of met iets. Een relatie aangaan, innige omgang hebben. Zó kun je God leren ‘kennen’, of tenminste zijn woord leren ‘kennen’: er ómgang mee hebben. En dát hebben die onnadenkende meisjes nu precies nooit gedaan. Dan sta je voor een dichte deur. Dan is die Heer en zijn bruiloft voor jou een gesloten boek. Ik zou dus willen zeggen dat die Heer zegt: ‘ik ken jullie niet’, bedoelt: ‘we hebben elkáár nooit leren kennen, jullie hebben geen omgang met mij gehad’.

⁴ Is er niet een Joods gezegde: het is dág wanneer je in het gelaat van een vreemde je zuster/broeder herkent (?) Dus: wanneer het daarvoor licht genoeg is(?)

Ik ben me opnieuw gaan verdiepen in wat ‘geloven’ is. Ik ben weer de verhalen gaan lezen. En steeds probeerde ik me te bedenken wat er in één van de psalmen staat: ‘Uw woord is een lamp voor mijn voet, en een licht op mijn pad’⁵. Dat ‘uw woord’ is maar niet ‘een woord’, een mooie gedachte of zo. Nee, het is er om me bij te lichten op de *weg* die ik ga! En om die weg gaat het!

Dat is toch prachtig? Zonder licht verzet je geen stap! Zonder lampje verdwaal je in het donker, struikel je en val je hard. Zonder lampje en zonder lampolie kan ik niet bijdragen aan de feestvreugde van een bruiloft.

Ja, dat voorval hielp enorm, door het te vergelijken met ons leven. Mijn vier vriendinnen en ik hadden gewoon niet nagedacht dat we mét ons brandende lampje hartstikke nodig waren op dat feest. En op de weg erheen!

Want zó is het met waar het onze lieve Heer hier op aarde om te doen is: dat mensen - als op een bruiloft sámen zijn, het leven vieren, verbondenheid vieren en zó een lichtje zijn voor elkaar!

Ik heb het Jezus zelf horen zeggen: ‘jullie kunnen het licht van de wereld zijn. Zet toch geen lamp onder een korenmaat, maar op een standaard - en zij schijnt voor iedereen die in het huis is. Laat zo jullie licht schijnen voor de mensen, zodat zij zien wat jullie aan goeds doen en ze blij zijn dat het licht van onze hemelse vader door jullie schijnt!’⁶

=== MUZIEK ===

4° SCÈNE

Als je zo’n lampje in de wereld wilt zijn, dan moet je natuurlijk ‘brandstof’ hebben. Een bron waar je uit kunt putten. ‘Lampolie’ met je meenemen, daar moet je steeds opnieuw voor zorgen. Het is je ogen openen, je hart openen voor de mensen. Wéten dat je in elke ontmoeting wijsheid kunt opdoen, van ieder mens en iedere ervaring kunt leren.

En zo is het ook dat je mensen wilt kennen, dat je er weet van wilt hebben hoe het werkelijk met hen gaat en wat er in hen omgaat. Dat wil je omgekeerd toch ook? Dat mensen hun deur voor jou opendoen, omdat ze jou kennen, vertrouwen, als een ‘lichtje’ willen binnen laten? Het is zó belangrijk dat we nooit ‘te laat’ bij elkaar aankomen - dat ‘de deur al gesloten is’.

Ik bedoel: je moet als het ware “waakzaam zijn”, ieder moment kun je iemand ontmoeten bij wie je een lichtje kunt zijn⁷. Ieder moment kan het nodig zijn dat jij er bent, om met jouw licht iemands donkere situatie te helpen verlichten. Om een lamp te zijn om iemand bij te lichten op zijn of haar weg.

Om een hongerige te voeden, een naakte te kleden, iemand te drinken te geven. Een zieke, een gevangene te bezoeken. Iemand zonder dak een onderdak te bieden⁸. Zorg dat je lampje dan

⁵ Psalm 119,105; In Spreuken hetzelfde beeld: Sp6,20 *Mijn zoon, bewaar het gebod uws vaders, en verlaat de wet uwer moeder niet. 21 Bind ze steeds aan uw hart, hecht ze aan uw hals. 22 Als gij wandelt, zal dat u geleiden; als gij nederligt, zal het over u de wacht houden; als gij wakker wordt, zal hetzelve met u spreken. 23 Want het gebod is een lamp, en de wet is een licht, en de bestraffingen der tucht zijn de weg des levens;*

⁶ zie Mattheus 5,16-17

⁷ zie Hooglied 5,2 Ik sliep, maar mijn hart was wakker,- de stem van mijn liefste die aanklopte: ‘doe voor mij open!’,

⁸ Op deze ‘werken van barmhartigheid’ loopt Mattheus 25 in vv31-46 uit. Dit moet je nadrukkelijk bij vv1-13

brandt, dat je voldoende brandstof hebt om deze wereld een stukje lichter te maken. Dan kan de samenleving een feest worden, een bruiloft waarop we verbondenheid vieren. De bruiloft waarop we allemaal wachten - toch?

=== MUZIEK===

5° SCÈNE

Ik ben die Jezus altijd gevolgd. Hij was voor mij - ik zal maar zeggen - de bruidegom waar we allemaal op wachten. Ik bedoel: zoals hij zich aan mensen verbond... Zonder aanzien des persoons. Wát je ook voor stomme fouten gemaakt had, nog wel érger dan geen lampolie bij je hebben... Door hem voelden mensen zich bevrijd van de 'zonden' waar anderen hen op hadden vastgepind. Door hem hoorde je er weer bij. Hij was een licht in deze wereld..!

Maar duistere krachten - die er altijd zijn - hebben dit licht willen doven. Ze hebben hem gearresteerd en voorgeleid. Bespuugd en geslagen. Ineens gingen overal de deuren dicht.

Ik weet nog Petrus: zijn vriend, volgeling van het eerste uur, tegen wie ik zó opkeek. Hij zat buiten het gerechtsgebouw in de hof. Was híj nu bang? Hij deed niks, bleef op veilige afstand. Was zijn lampolie nu ineens ook óp? De deur van zijn hart gesloten? Ik heb hem toegeroepen: 'Jij was toch ook bij Jezus, de Galileeër?!' 'Ik ken hem niet', zei hij. Eén van mijn (zogenaamde 'dwaze') vriendinnen, riep het ook: 'Die man daar, was bij Jezus de Nazoreeër!' 'Ik ken hem niet, zei ik toch', schreeuwde hij. We zijn samen naar hem toe gelopen: 'Ja, jij hoorde er ook bij, we horen het aan je spraak'. Nou, hij vloekte en zwoer: 'ik ken hem niet...!'⁹

Ze hebben Jezus gekruisigd. En begraven. Steen voor de deur¹⁰, graf gesloten. Mijn wereld definitief donker. Deur van mijn hart - op slot.

Maar na drie dagen was - was de deur toch open...

We zijn allemaal opgestaan - zelfs Petrus - om hem te zoeken, te volgen, te vinden in deze wereld, te ontmoeten onder de mensen. Tot op vandaag.

=== MUZIEK===

betrekken als perspectief.

⁹ Mt26,69-75; *het is natuurlijk mijn fantasie om de vrouwen daar met de 'dwaze' maagden te identificeren.*

¹⁰ Mt27,60 Hij wentelt een grote steen voor de poort van het graf en gaat weg. 'Poort' is hier hetzelfde woord als 'deur'. [τῆς θύρας] In sommige handschriften staat dit woord voor 'deur' ook in Mt28,2 als de steen weer van voor de deur wordt weggerold.